

Wie of wat is de WOWD?

Februari 1999

De werkgroep Wetenschappelijk Onderzoek Welzijn Duiven van de NPO

J.F. Gaiser, G.A. van Oortmerssen, C. Reizevoort, J. van der Sluis en L.W. van der Waart

De WOWD is een werkgroep van de NPO. WOWD is de afkorting van Wetenschappelijk Onderzoek Welzijn Duiven. Het is dus een werkgroep, die zich bezig houdt met het welzijn van postduiven en alles wat daarmee samenhangt. Waarschijnlijk weten veel NPO-leden niet wat de WOWD precies doet. In deze eerste afleveringen zullen we dat daarom eerst vertellen.

Het welzijn van dieren is iets dat de afgelopen eeuw (terecht) meer en meer in de belangstelling is komen te staan. We zijn met elkaar gaan inzien dat je dieren niet overal zo maar voor kunt gebruiken. Aan het begin van de twintigste eeuw zag je nog veel honden voor een trekkar, tegenwoordig is dat bij de wet verboden. Waren de mensen die honden op die manier gebruikten dan dierenbeulen? Nee, natuurlijk niet. De meesten realiseerden zich niet dat honden ongeschikt zijn om als trekdier te dienen. Ze realiseerden zich niet dat zoiets al gauw teveel wordt voor een hond. Zijn mensen die postduiven over soms grote afstanden naar huis laten vliegen dierenbeulen? Nee, natuurlijk niet! Al eeuwen lang weten we dat duiven, net zoals vele andere vogels, grote afstanden kunnen afleggen. Onderzoek naar trekvogels heeft ons echter geleerd dat 'trekken' gemakkelijker lijkt, dan het is. Het is gebleken dat de dieren enorme inspanningen moeten leveren. Het vraagt veel van ze. Van dergelijk onderzoek kunnen we veel leren.

Trekvogels en postduiven

Iedere winter worden er in Nederland bijvoorbeeld kleine zwanen (*Cygnus columbianus*) aangetroffen die hier overwinteren. Ze komen in etappes, vanuit hun broedgebieden in Siberië, hierheen vliegen. Meestal vliegen ze zo'n 700 kilometer per etappe. Het afgelopen jaar vestigde één van hen zelfs een record, door een compleet etmaal achtereen door te vliegen, waarbij een afstand van ruim 1700 kilometer werd afgelegd. Dit bleek uit de bevindingen van het Nederlandse Instituut voor Oecologisch Onderzoek. Vijf zwanen waren door medewerkers van dit instituut met zenders uitgerust. Hierdoor kon men hun trekgedrag nauwgezet bestuderen. Voorwaarde voor het leveren van dergelijke prestaties is, dat deze vogels de lichamelijke inspanning aankunnen. Ze moeten dus in een uitstekende conditie verkeren om in het voor- en najaar naar andere, verre oorden te vliegen. Hebben de dieren die conditie niet, dan beginnen ze er niet aan en blijven ze waar ze zijn. Soms blijven ze een tijdje op een pleisterplaats om weer op krachten te komen voor een volgende etappe. Trekvogels vliegen dus uit vrije wil en alleen als ze in goede conditie verkeren. Ze bepalen zelf het moment waarop ze (weer) gaan vliegen. Postduiven worden door óns op wedvluchten gezet. Dat is dus niet uit vrije wil. Ze kunnen nog wel kiezen tussen 'naar huis vliegen' of niet. Ze hebben echter geen keus of ze wel of niet verplaatst worden of waar ze gelost gaan worden. Voor trekvogels geldt misschien ook wel dat ze het niet helemaal uit vrije wil doen, maar min of meer gedwongen worden om te gaan trekken vanwege de barre omstandigheden die in hun broedgebied gaan ontstaan. Achterblijvers overleven het meestal ook niet! Zo worden de trekvogels dus jaarlijks op geschiktheid geselecteerd. Ze zijn daardoor ook gebouwd en getraind om grote vliegprestaties te kunnen leveren.

Juiste conditie

Wij zijn het echter die, bij wedvluchten, onze postduiven in de situaties brengen dat naar huis vliegen de enige mogelijkheid voor hen is om weer in hun hok terecht te komen. Wij moeten er dus voor zorgen dat de dieren bij iedere lossing in de juiste conditie verkeren om het karwei goed te kunnen klaren. Daar zijn wij verantwoordelijk voor. Ook dient hierbij de vraag gesteld te worden of postduiven, net als trekvogels, wel geschikt zijn om aanmerkelijke vliegprestaties te leveren. In het algemeen is het antwoord hierop: "Ja, omdat ze sinds het begin van de 19e eeuw daar voortdurend op geselecteerd zijn". Dan blijft nog de vraag of alle postduiven, zonder meer, grote afstanden aankunnen. Indien men hierop ook ja zegt, dan kunnen daar wel vraagtekens bij geplaatst worden. Dat is zeker een onderwerp om nog eens bij stil te staan.

Ons inzicht, over wat wél en níet kan met een dier verbetert, omdat we daarover meer kennis en inzicht verkrijgen door biologisch onderzoek. Daarnaast zijn het natuurlijk ook allerlei actiegroepen geweest die, terecht of onterecht, geprobeerd hebben (en dat nog doen) medeburgers ervan te overtuigen dat we niet altijd even aardig met onze (landbouw)huisdieren omgaan. Het leven van een kip in een legbatterij is bijvoorbeeld niet bepaald kipvriendelijk te noemen. In dit opzicht staat de maatschappij dus niet stil. We worden door de maatschappij steeds sterker en duidelijker op onze verantwoordelijkheden gewezen wanneer we dieren gebruiken en er bepaalde eisen aan stellen. Denk maar aan de actie van Youp van 't Hek betreffende de manier waarop we onze slachtvarkens houden.

Minister

Nog niet zo lang geleden heeft de verantwoordelijke minister een nieuwe wet afgekondigd met betrekking tot zaken die het welzijn van dieren betreffen. Het gaat dan om dieren, die op één of andere manier door mensen gehouden worden met de bedoeling ze ergens voor te gebruiken. We kennen deze wet als de Gezondheids- en Welzijns Wet voor dieren; afgekort GWWD. Omdat het een 'kaderwet' is geeft ze alleen nog maar in grove richtlijnen aan wat de overheid daarin wil regelen. De precieze onderdelen moeten nog worden ingevuld. Meestal worden de belanghebbenden daarbij betrokken. Zo ook nu. Wij als postduivenhoudersorganisatie moeten daar dus zinnig over kunnen meepraten. De minister blijkt bereid de regelgeving zoveel mogelijk aan betrokkenen over te laten. We hebben het, voor wat onze hobby met postduiven betreft, dus nog in eigen hand. Maar dan moet de regelgeving wel goed gebeuren! Als de minister er niet tevreden over is moeten we er rekening mee houden dat we van bovenaf regels krijgen opgelegd. Die zullen ons wellicht minder goed bevallen en ze zullen ons misschien zelfs teveel beperkingen opleggen. Het NPO-Bestuur heeft bij het opstellen van zo'n eigen regelgeving vaak behoefte aan advies. Een belangrijke taak van de WOWD is dus: gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen over welzijnszaken bij postduiven.

WOWD: onderzoek en advies

Die taak vraagt van ons, de leden van de werkgroep, dat we op de hoogte blijven van alle zaken die, wat dat betreft, van belang kunnen zijn voor onze hobby. Vaak betreft dat resultaten van onderzoek. Dergelijk onderzoek wordt meestal gedaan door wetenschappers, die niet bij de duivensport betrokken zijn. De WOWD-leden moeten dus bekijken wat van belang is voor de duivensport en wat niet.

Soms wil de NPO ook zelf dingen uitgezocht hebben zoals 'hoe vergaat het onze duiven als ze naar een lossingsplaats vervoerd worden' of 'hoe staat het nu werkelijk met de verliezen tijdens onze vluchten?' Onderzoek moet soms door de NPO worden uitbesteed omdat het alleen door gespecialiseerde onderzoekers gedaan kan worden. Zo is het 'Klimaatonderzoek' uitbesteed aan de Landbouwuniversiteit in Wageningen. Een dergelijk onderzoek moet wel begeleid worden door mensen die bekend zijn met de duivensport; die bovendien gewend zijn onderzoek te doen, of op zijn minst goed met resultaten van onderzoek uit de voeten kunnen. Dergelijke begeleiding wordt ook door leden van de werkgroep uitgevoerd.

Wie vormen de WOWD?

De WOWD bestaat op dit moment uit vijf leden, die allen ook zelf duiven houden. Vier zijn wetenschappelijk geschoold: drie in de (medische) biologie en één als duivendierenarts. Het belangrijkste lid van de werkgroep is wellicht de secretaris. Hij is niet wetenschappelijk geschoold maar fungeert daardoor juist als een nuchtere postduivenliefhebber. Hij zorgt ervoor dat de rest van de commissie met beide benen in de dagelijkse postduiven praktijk blijft staan. Belangrijk temeer omdat zonder een goede secretaris veel mis kan gaan.

Niet alles wat wetenschappers vinden of concluderen is juist. Daarvan dienen de leden van de WOWD zich terdege bewust te zijn, want maar al te gemakkelijk worden wetenschappelijke vondsten soms 'tot evangelie' verklaard. Binnen de WOWD worden daarom vaak heftige discussies gevoerd, omdat we tegengestelde conclusies trekken, of zelfs tegengestelde meningen aanhangen. Daar moet je wel tegen kunnen. In ieder geval moet je als WOWD-lid goed naar anderen luisteren en je mening durven bijstellen als anderen daarvoor argumenten aandragen.

Onderwerpen

Alle leden zijn enthousiast. Dat laatste brengt met zich mee, dat men het vaak jammer vindt dat niet meer liefhebbers in hun kennis kunnen delen. Dat is een duidelijke reden om mee te werken aan deze artikelenreeks.

De WOWD denkt vooral over de volgende zaken iets te gaan schrijven:

1. Welzijn;
2. Management;
3. Gezondheidszorg;
4. Resultaten van onderzoek.

De eerstgenoemde rubriek is het belangrijkste, want daar draait het feitelijk allemaal om. Zonder welzijn van onze duiven geen resultaten, minder plezier in onze hobby, meer kans op commentaar vanuit de maatschappij en dus minder welzijn voor onszelf als duivenliefhebbers. Door de manier waarop we met onze duiven omgaan en hoe we ze houden (management) kunnen wij duidelijk hun leefomstandigheden beïnvloeden en daarmee hun welzijn bewerkstelligen of niet. Het welzijn van onze duiven hangt natuurlijk ook nauw samen met hun lichamelijke gesteldheid. De Gezondheidszorg, die we hanteren om deze lichamelijke gesteldheid op peil te houden is dus van belang, dat zal een ieder duidelijk zijn. En tenslotte zullen resultaten van onderzoek op diverse terreinen ons inzicht verschaffen over hoe we het welzijn van onze duiven kunnen verbeteren. Of het ons altijd zal lukken om naast de toch al vele adviestaken ook nog iets interessants te schrijven, weten we niet. Wij zullen ons best doen!

Bronnen

- Website: <http://www.nioo.nl>
- Website: <http://www.minInv.nl/dierenwelzijn>